

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 264.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, NOVEMBER 10th, 1930.

LETO XXXII. — VOL. XXXII.

Krasen program prvega slovenskega radio koncerta v letošnji sezoni.

V prijetno dolžnost nam je sporočiti sestav prvega slovenskega radio programa v letošnji sezoni, ki se odpre v nedeljo, 16. novembra, potom WJAY radio postaje v Clevelandu. Program se začne točno ob 2. uri, clevelandski čas, in se konča ob 3. uri popoldne. Za tem se program redno nadaljuje vsako nedeljo do Velikonočne nedelje, ki pride v prihodnjem letu na 5. aprila.

S slovenskem radio programom so združeni veliki stroški. Letos so trikrat večji kot lansko leto. Toda zanimanje naroda za radio program je ogromno, in baš to je napotilo trgovce, da so se pomnožno odločili, da upeljejo tudi v tej sezoni slovenski radio program, ki bo letos obširnejši in popolnejši od prvega programa.

Kot nam sporoča glasbeni direktor slovenskega radio programa, dr. William J. Lausche, bo obsegal prvi letošnji program sledeče točke:

1. Slovenski radio orkester.
2. "Uspavanka," pojeti Josephine Lausche-Welf in Miss Mary Udovich.
3. "Zagorski zvonovi," solo, poje Mr. Louis Grdina.
4. Slovenski radio orkester.
5. "Oj, lušno je res na deželi!", slovenska narodna, pojeti Josephine Lausche-Welf in Miss Mary Udovich.
6. Proizvajanje na klavirju, razne, zelo zanimive točke, dr. Wm. J. Lausche.
7. Slovenski radio orkester.
8. "Čez Sav'co v vas hodiš," solo, poje Mr. Louis Grdina.
9. "Po gorah je ivje," Josephine Lausche-Welf in Miss Mary Udovich.
10. Slovenski radio orkester.
11. "En let in pol," solospjev, poje Miss Mary Udovich.
12. "Hiša pri cest stoji," duet, pojeti Josephine Lausche-Welf in Miss Mary Udovich.
13. Slovenski radio orkester.

Naj spregovorimo nekaj besed o posameznih točkah programa. Otvorilni govor bo imel slovenski odvetnik, Mr. Frank J. Lausche. V kratkih besedah v slovenskiini bo predstavil pomen slovenskega radio za Slovence širom Amerike v splošnem, potem pa bo predstavil v nekaj besedah naš slovenski narod ameriški javnosti.

Znano je, da posluša slovenski radio program tisoče Amerikancev vsako nedeljo. Iz pisem in brzojav, ki smo jih dobili lansko leto, sklepamo, da se drugorodcem naša slovenska pesem krasno dopade, in ne samo mi, pač pa tudi naši Amerikanci in ljudje skoro vseh narodnosti s slastjo poslušajo slovenski radio program.

Par besedi o Slovenskem radio orkestru. To je skupina izbornih glasbenikov, ki imajo že dolgoletne skušnje in so proizvajali na največjih postajah glasbene točke, ki so ljudem ugajale. Ta orkester je pod vodstvom dr. Wm. J. Lausche. V orkestru se nahaja sedem mož. Orkester je stalno angažiran za vso sezono. Pričakujemo, da bo ugajal vsem poslušalcem.

Glede programa od nedelje do nedelje se bo gledalo, da bo vselej nekaj družega, vselej dobra sprememba. Vodja programa garantira, da bomo imeli uspeh. Tudi g. Banovec bo nastopil v enem ali dveh programih z izbornimi točkami, pesmicami, kakor jih zna zapeti le on. V ostalem se bomo trudili, da vam nudimo najboljše.

Lansko leto smo prejeli stotine brzojav in stotine dopisov glede hvaležnosti našega naroda radi slovenskega radio programa. Pa tudi stotine priznanih pisem od Čehov, Slovakov, Nemcev in drugih narodnosti, zlasti

od Amerikancev, kako jim ugađa slovenski radio program. Računa se, da je vsako nedeljo poslušalo naš program do 100,000 oseb. Zvezna radio komisija, ki ima kontrolo nad radio poslovanjem, je dognala potom uradne statistike, da od vsakih 10,000 poslušalcev eden piše na radio postajo. To pomeni, da smo imeli tekom lanske sezone milijone poslušalcev.

Tudi letos vas prijazno vabimo, da izjavite svoje mnenje o slovenskem radio programu. Le pišite, popolnoma po svojem prepričanju. Pohvalite, kar se vam zdi dobro, pograjte, kar ni za vas prav, pa se bomo tako lepo razumeli, učili eden od drugega, da mora biti končno uspeh. Prosimo vas, da pošiljate dopise na "Ameriško Domovino" in povejte, kako vam je program ugajal.

Slovenski radio program prekrbi Slovenski radio klub, v katerem so sledeči člani: "Ameriška Domovina," slovenski dnevnik. The North American Trust Co., prva slovenska banka. Frank Černe, poznani slovenski trgovec z zlatino in radio aparati. Grdina's Hardware, 6127 St. Clair Ave., ki prodaja izvrstno B. P. S. barvo, Slapnik Bratje, slovenska trgovina s cvetlicami. A. Grdina & Sons, slovenska trgovina s pohištvo. Krist Mandel, 15702 Waterloo Rd., slovenska lekarna in trgovina z radio aparati. John L. Mihelich Co. slovenska potniška pisarna, v Slovenskem Narodnem Domu. August Kaušek, slovenski stavbenik in prodajalec zemljišč, John Potokar, lastnik prve slovenske tovarne za izdelovanje mehkih pijav. Joseph Stampfel, slovenska modna trgovina na 6129 St. Clair Ave., Slovenska Dobrodelna Zveza, domača podporni organizacija, in Leo Laušin, prodajalec finih Durant avtomobilov.

Te slovenske tvrdke so pripravile podatke za vso sezono radio program, na katerega boste lahko ponosni, pa ne samo vi in mi, pač pa tudi vse druge narodnosti. Pripravite torej svoje aparate za WJAY radio postajo drugo nedeljo, 16. novembra, ob 2. uri popoldne. In pomagajte vsi skupaj, da se program točno vrši s tem, da sežete po tikitih, s katerimi darujete programu potrebno svoto, in za katere dobite v resnici vrednostna darila. Tike dobiti pri vsakem gori omenjenih trgovcev, in kdor bi jih hotel prodajati, se lahko zglašijo pri nas, se legitimira in mu izročimo prodajo. Več sodnikov bo navzočih, ko se bodo označevali imena onih srečnih, ki bodo opravičeni do daril.

Demokratski petelin je vesel svoje zmage, in tako smo mi!

Tudi Hoover baje namerna nastopiti, da se upelje alkoholno pivo

Washington, 8. novembra. Zna se zgoditi, da se je predsednik Hoover naučil od volivcev preteklega tedna nekaj narodnega "čuta," in bo baje naprosil kongres, da spremeni Volstead postavo na ta način, da bo postavno prodajati štiriprocenčno pivo. To je baje vzrok, da je predsednik v naglici brzojavno poklical prohibicijskega komisarja Woodcocka v Washington, v trenutku, ko se je hotel Woodcock vkrati na parnik v San Francisco, da se odpelje na Honolulu. Generalni zvezni pravdnik je povedal, da je bil prohibicijski komisar odpoklican v namenu, da pomaga predsedniku pri reševanju prohibicijskega vprašanja. Pozneje se je predsednik posvetoval z zakladniškim tajnikom Mellonom in kot se trdi, se je posvetovanje pletlo okoli prohibicije. Republikanci baje polagoma uvidevajo, da nasprotujejo ljudski težnji, ako zagovarjajo prohibicijo. Kongres lahko naredi postavo za upeljavo dobre pive.

Odvetniki svetujejo

Odvetniška zbornica je sporočila guvernerju Cooperju, naj nikar ne imenuje novih odvetnikov za sodnike v Clevelandu, dokler ne dobi priporočila od odvetniške zbornice. Guverner želi imenovati pet sodnikov na izpraznjena mesta, toda ker želi imenovati same republikance, bi odvetniška zbornica v tem oziru rada posredovala.

V bolnico

V mestno bolnico je bil odpeljan poznani rojak Andrej Stare, ki biva na 1075 E. 61st St. Želimo mu, da bi čimprej in dobro okreval.

Backi!

Da hoče Enakopravnost vleči za nos naše rojake, to smo vedeli. Ampak da bi bil ta list in njegov urednik tako nesramen, da si bo upal blatiti in psovati, tega pa ne bi verjeli. In psuje naš narod samo zato, ker narod pri zadnjih volitvah ni volil tako, kot je hotel "grilček" in njegov boss Maschke. V petek, 7. novembra, piše Enakopravnost: ... In celo naši ljubi Slovenci v 23. wardi, ki jih ima Ameriška Domovina na svoji špagi, so šli t r u m o m a na volišče ter volili kot BACKI za t e g a slovitega suhača. Prizor za bogove.

Škandal je, da si upa mlad frkolin imenovati naše zavedne rojake in rojakinje — backe! Torej vsi tisoči tistih, ki ne trobite v n j e g o v republikanski rog, ste — backi! Rojaki in rojakinje, zapomnite si dobro, kdo vas je imenoval backe!

Oh, ja!

Pred sodnikom Pearson je stala te dni 21 letna Sylvia Loveman in bridko jokala. Prosila je za razpoko od svojega — 17 letnega moža, ki je študent na višji šoli. Pravila je mlada žena, da se mladi možiček nič ne briga za njo, ker mora vedno študirati. Pa bi bila rada ločena. Sodnik je dovolil razpoko in potem pa oštel Silvijo, ker se je zateleba za študenta, ki se mora šele nekaj naučiti na svetu, predno bo vedel, kaj je zakon! Oh, ja, je rekla Silvija, in jokaje odšla iz sodnije.

Eden ubit, dva ranjena na lovu, ko so se upirali aretaciji lovskih stražnikov

Richard Hanna, star 18 let, stanujoč na 3432 E. 70th St., je bil včeraj ustreljen skozi srce in takoj ubit, in njegov brat George, 23 let star, je bil ranjen na farmi njegovega očeta v Huntsburgu, blizu Chardona. Tretji brat, James, 27 let star, je bil aretiran po lovskem čuvaju Davisu in konštaberljih. Kot pripoveduje lovski čuvaj Davis, je on in konštaber Meredith dobili brate v gozdu blizu Huntsburga. Bratje so streljali v gozdu. Ko jih je lovski čuvaj vprašal, kaj streljajo, so odgovorili, da streljajo ptice. Nato je čuvaj Davis jih opozoril, da postava pravi, da se v nedeljo ne sme streljati. "Kaj vrağa pa tebi to v nos gre!" je odvrnil James Hanna. Nato se je čuvaj Davis skazal kot zastopnik postave in je zahteval njih orožje ter jih obenem hotel aretirati. Temu so se bratje uprli in končno naskočili čuvaju in konštaberlju. Slednji je potegnil orožje in začel streljati. Najmlajši brat je bil ubit, drugi ranjen, tretji je bil aretiran, in v boju je bil ranjen tudi konštaberl.

Naši novi naročniki

Tekom preteklega tedna so se naročili sledeči naši prijatelji na slovenski dnevnik "Ameriška Domovina": Anton Mužič, Louis Arko, John Stembal, Lorain, Ohio, J. Perković, Brunswick, Ohio, Frank Rant, Paul Delost, Matt Molek, Silverbrow, Montana, Anton Vidmar, Rose Peskar, Anna Bukovec, Chardon, Ohio. Vsem novim naročnikom se prav prijazno zahvaljujemo in prosimo še druge naše prijatelje, da se naročijo na dnevnik "Ameriška Domovina."

Demokrati izjavljajo, da bodo sodelovali za boljše čase s Hooverjem.

Washington, 8. novembra. Voditelji demokratske stranke so sinoči podali skrajno lojalno in pošteno izjavo, rekoč, da ne bodo skušali spremeniti vse tarifne postav, da ne bodo metali predsedniku Hooverju polena pod noge, da ne bodo iz strankarskih ozirov se branili potrditi njegova imenovanja, pač pa bodo sodelovali, da se spremeni sedanjí težavni položaj, v katerem se ameriški narod nahaja. Ta izjava voditeljev demokratske stranke je naredila na vso deželo skrajno ugoden vtis. Izjavo so podpisali John J. Raskob, načelnik demokratske stranke v Ameriki, Juett Shouse, načelnik eksekutivnega odbora stranke, Joseph Robinson, demokratski vodja v kongresu, kongresman Garner, demokratski vodja v zbornici poslancev, Al Smith, bivši demokratski

predsedniški kandidat, in John W. Davis ter James Cox, dva bivša demokratska predsedniška kandidata.

Besedilo gori omenjene obljube demokratov je tako skrbno sestavljeno, da je demokratska stranka moralno obvezana slediti tej obljubi, to je, skrbeti, da se vrne prosperiteta in zaslužek. Demokrati se zavedajo svoje odgovornosti v teh resnih časih in bodo po svoji moči storili vse, da se gospodarski in trgovski položaj zboljša. Demokrati se zavedajo, da bodo imeli večino v obeh zbornicah kongresa, in bi lahko delali po svoje, toda kar se tiče blaginje in koristi skupnega naroda, bodo demokrati delovali z republikanci.

Izjava načelnikov demokratske stranke je izvala splošno zadovoljstvo ter pridobila demokratom novih prijateljev.

Lepe čase obeta Nemčiji bodoči minister

Berlin, 7. novembra. Joseph Goebels, eden izmed voditeljev nemške fašistične stranke, se je izjavil danes pri zborovanju svojih pristavev, da ko pride njegova stranka na krmilo vlade in bo on notranji minister, da se bo poslužil remediure, kot so jo upeljali fašisti v Italiji. Rabil bo ricinovo olje, ki ga bo vsilil vsem časnikarjem, ki napadajo fašiste. In če se komunisti v državnem zboru ne bodo pošteno obnašali, tedaj bodo tako tepeni, da ne bodo mogli vstati. Enako postopanje priporoča za oseba, ki lastujejo avtomobile, izdelane v tujemstvu. Lastniki takih avtomobilov, pravi Goebels, bi morali biti kaznovani.

Slovenec okraden

V noči med petkom in soboto so udrli nepoznani tatovi skozi okno v kleti v trgovino slovenskega trgovca Mr. John Strgarja, ki ima svojo trgovino na 19807 Cherokee Ave. Odnesli so mu nad \$150.00 vrednosti grocerijskega blaga, kar so naložili na avtomobil in se odpeljali. Značilno je, da so se roparji lotili tudi kreditnih knjižic in iztrgali mnogo listov, da bi odvrnili po pozornost od sebe. Policija je za petami volivcem in je upati, da bodo kmalu v rokah pravice!

Banovec poje

G. Svetozar Banovec je dobil povabilo iz dveh naselbin v državi Pennsylvaniji, in sicer iz Steeltona in McKees Rocks, da bi priredil tam koncert. Prireditve so za 15. in 16. novembra. Za koncerte so se zavzela društva K. S. K. J. Ob istem času se bodo kazale tudi Jednotine slike.

Bo demokratinja

Iz Shinnston, W. Va., se nam poroča, da se je teta štorklja na volivni dan oglasila pri družini Stepech in ji pustila krepko in zalo hčerko. Gotovo bo demokratinja, ker so tudi t u k a j v Shinnston letos demokratsko volili. Mr. Stepech je svoje čase bival v Clevelandu. Iskrene čestitke!

Bo šel!

Apelatni sodnik John Cline, ki je bil pri zadnjih volitvah poražen, bo te dni odločil svoj urad in prepuštil sodniško mesto novoizvoljenemu sodniku Weygandtu.

Republikanski kandidat mora v sirotišnico

Staunton, Va., 8. novembra. — C. K. Rosser, poraženi kandidat za kongres v 10. okraju, je danes vložil prošnjo, da se ga prejme v okrajno sirotišnico. Tekom volivne kampanje je potrošil ves denar. Pri volitvah je bil od demokrata poražen v razmerju 5:1.

Ako je žganje slabo, rabite žarke

Chicago, 7. novembra. Neki kemični laboratorij v tem mestu je te dni iznašel ultra-violetne žarke, ki vam takoj doženejo, ali je žganje slabo ali ne.

Sprememba postaje

Končno postajališče St. Clair Ave., uličnih kar bo v kratkem premeščeno iz sedanjih prostorov na Ontario St., kot je bilo nekdanj. Mesto namerava narediti mnogo sprememb na Public Square, za kar so volivci pri zadnjih volitvah dovolili 500 tisoč dolarjev.

To je poštenjak

Okrajna blagajna je te dni za csem dolarjev bogatejša. Denar je poslal neki star farmer iz države Iowa s pismom, v katerem pravi, da je pred 50. leti kradel jabolka farmerjem v okolici Clevelanda in sedaj želi plačati za ta jabolka, ker ga vest silno peče.

Listnica uredništva

Narcčnica. Ako ste bila ameriška državljanka, rojena ali naturalizirana, in ste se poročila pred 22. septembrom, 1922, tedaj ste zgubila ameriško državljanstvo. Ako ste se poročila po 22. septembrom, 1922, tedaj ste obdržali svoje ameriško državljanstvo. Pozdrav!

Volivni stroji

Volivci v predmestjih Cleveland Heights in v Lakewoodu so s precej veliko večino odobrili predlog, da se pri volitvah upeljejo volivni stroji.

Smrt rojakinje

V nedeljo večer je preminula Mrs. Mary Likovic, stanujoča na 1009 E. 61st St. Podrobnosti prinesemo jutri.

Žrtve avtomobilov

Do sobote preteklega tedna je bilo v Clevelandu ubitih od avtomobilov že 244 oseb v tem letu.

Vreme

Hoover nima nobene pripombe o volitvah — grilček pa še vedno prepeva o njih.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$3.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 264, Mon. Nov. 10th, 1930.

Angleščina in časopisje

Zanimivo zgodbo, kako je brala prvo angleško knjigo v Ameriki, kamor je prišla kot naseljenka, nam pripoveduje in opisuje glasilo tuje-jezičnega časopisja v Ameriki, "The Interpreter." Opazovali smo tozadevno že več naših mladih Slovencev, ki se učijo angleščine v šolah, in sledeča zgodba je tipičen vzgled med naseljenici, zakaj je angleščina na vsak način potrebna vsem, ki želijo tu ostati in delati. Omenjena naseljenka pripoveduje:

"Ko sem dospela v Ameriko pred štirimi leti nisem znala niti besedice angleščine. Zdelo se mi je, da je skrajno težavno se naučiti tega jezika, mislila sem, da se ga ne bom nikdar naučila. Sklenila sem podati se v šolo za angleščino. Mislila sem, da bom kar takoj znala vse.

"Pa sem hodila v šolo leto in pol, in zdelo se mi je, da znam toliko kot tedaj, ko sem dospela v Ameriko. Seveda, razumeti je treba, da je študiranje jako težko, zlasti za osebo, ki ima srce polno težav, bolesti in bridkosti. In ravno tako je bilo z menoj. Prišla sem v deželo, kjer mi je bilo vse tuje, vse čudno, neprijazno, kjer nisem poznala šeg in običajev.

"Ko sem skušala dobiti delo, sem mislila, da sem zgubljena med milijoni ameriškega naroda. Hotela sem zaslužiti vsaj toliko, da bi imela dovolj za vsakdanje življenje. Začela sem se zanimati za ameriške šege in običaje.

"Nadaljevala sem s šolo. Učiteljica v šoli nam je večkrat povedala, da je čitanje časopisov velika pomoč v napredku znanja angleščine. Skušala sem slediti temu nasvetu, pa se mi je zdelo, da časopisi mi ne vzbujajo onega zanimanja, ki bi ga morala imeti. Besede so bile pretežke, in ker se je večina pisala o politiki, me je še manj zanimalo. Zanimala sem se pa za knjige in sem dognala, da je oni imel prav, ki je rekel, da je dobra knjiga najboljša prijateljica človeka."

"Toda sčasoma sem tudi sprevidel, da same knjige mi ne morejo odpreti pota v ameriško življenje, kot bi si ga želela. Knjige ti podajajo razvedrilo, dočim te časopisje poučuje o vsakdanjih dogodkih, o vladi, o splošnih razmerah, o delu, o nesrečah, sploh o vsem, kar mora znati človek, ako ne želi, da bi moral v družbi vedno molčati.

"Prijatelji so mi povedali, da če želim ostati v Ameriki, se moram popolnoma prilagoditi ameriškim razmeram, ne da bi mi bilo pri tem potrebno pozabiti svoj lastni jezik in svoje šege in običaje.

"V šolo hodim že četrto leto, in zdi se mi, da stalno napredujem. Da le more človek premagati enkrat oni čuti sramu, ko hoče izgovarjati v družbi prve angleške besede, pa je zmaga dobljena. Sprva je nerodno, smejejo se tovariši in tovarišice, ki znajo nekoliko več angleščine, toda to vse mine. Z dobro voljo in vztrajnostjo se kmalu pride naprej, in nekega dne, kar nehoti čutim, da lahko govorim, samo če hočem.

"Pri tem mi je mnogo pomagalo časopisje. Ko sem se vrnila četrto leto v šolo, sem učiteljico že lahko prav dobro razumela, začela izgovarjati težje besede, in pri dobri angleški govorici sem dobila tudi boljše delo."

Tako naseljenka. Je resnica, da časopisje mnogo, mnogo pomaga pri vzgoji, pri učenju, pri napredku. Saj je celodanes vsak prosilec za državljanski papir vprašan na sodniji, ako čita časopisje, in če jih čita, kaj je čital danes ali včeraj v njih. Težko dobi državljansko pravico, ako ne čita časopisov.

"Ameriška Domovina" je uvedla dve strani angleškega čtiva vsak teden za mladino, pa tudi za one, ki se učijo angleščine. Čitajte vestno. Karkoli se dnevno naučite koristnega, vam bo služilo v napredek v življenju.

DOPISI

Iz urada S. D. Dvorane v Newburgu. — Cenjenim delničarjem in delničarkam ter čitateljem tega lista v naznanje! Letošnje leto, v katerem vlada splošna brezposelnost, je jako kritično. Dasi smo od te brezposelnosti vsi prizadeti, pa Slovanska Delavska Dvorana dobro napreduje, bolj kot kedaj poprej. Da bomo še bolj napredovali, se moramo seznaniti med seboj in zediniti, da bomo skupno delali v procvit našega narodnega hrama. Letošnji direktorji si prizadeva na vse načine, kako bi pripravil vse v splošno zadovoljstvo med delničarji in delničarkami. Po mojem mnenju je edina pot, da si izberemo izmed delničarjev in delničark prihodnji direktorji in oskrbniki takega, da mu bomo vsi naklonjeni. Potem bo gotovo na-

vilih morajo namreč vsi uradniki zavzeti svoje urade s 1. januarjem vsakega leta.

Naj omenim še to, da vsak delničar (ka), ki bo priporočen (a) za ta ali oni urad potem tega poskusnega glasovanja, se bo o tem poročalo na delničarski seji in se bo skušalo doseči, da bodo prevzeli nominacijo. Torej so prošeni vsi oni, ki bodo priporočeni, da bi sprejeli nominacijo, ne pa da bi jo odklanjali. Nadalje naj omenim še to, ker se vedno govori, da so prostori S. D. D., premajhni in da ne odgovarjajo potrebam, da je to tudi resnica. Glede tega se je razposlalo na vsa društva, ki so delničarji, prošnje, da se izrazijo, če so za povečanje prostorov, ali ne. Torej ako ste za povečanje prostorov, so društva prošena, da ukrepajo, koliko bi jim bilo mogoče kupiti nadaljnih delnic. Enako so prošeni vsi delničarji in delničarke, da store enako, da ne bomo s a m o govorili: je premajhno, to se mora povečati. Torej primimo se za svoje žepe, vsak po svoji moči in delo bo gotovo.

Res je, da nam sicer ne preostaja za naš vsakdanji kruh, pa se vseeno lahko odločimo, v koliko nam je mogoče podpisati nadaljnjih delnic. In kakor hitro se bodo delavske razmere izboljšale, se bo lahko pričelo z delom.

Mimogrede naj nekaj omenim glede slovenskega radio programa. Kakor že prej omenjeno, da so slabe delavske razmere in bi si marsikdo rad preskrbel radio aparat, pa mu tega ni mogoče, zato se je direktorji S. D. D., odločil, da nabavi radio aparat in ga postavi v S. D. D., tako da bo vsem onim na razpolago, ki nimajo radija doma, pa imajo veselje do slovenskega radio programa.

H koncu pa pozdravljam vse delničarje in delničarke S. D. D. in vas vabim že sedaj, da se go-

tovo udeležite delničarske seje dne 28. decembra t. l.

G. S.

Cleveland (Collinwood), O.

—No, ker se tako malokrat oglašajo ženska z dopisi iz te naselbine, sem se pa jaz skorajžala, če ga bo hotel g. urednik natisniti v njihovem listu. Saj ne bom nič opisovala, kako slabe razmere so z delom, ker to že itak vsak dobro ve. Če se pa naši moški malo odpočijejo, jim pa tudi nič ne bo škodilo. Naj si pa malo ta rdečega privoščijo, pa bodo pozabili na vse slabosti.

No, pravijo: za slabim pride dobro zato, pa hočem povedati, kako me ženske tukaj v Collinwoodu pri društvu Woodmen Circle št. 110 prav lepo napredujejo, čeprav so slabi časi. Kljub vsem slabim razmeram, pa smo v enem mesecu dobile prav lepo število mladih članic. Vsa čast članicam, ki se tako trudijo za društvo.

Morda ni še vsem članicam znano, da smo ustanovile pri društvu Častno stražo, ki šteje 18 članic, samih mladih deklet in ker je to tako nekaj lepega pri društvu, zato se prosim vse članice, da se gotovo udeležijo seje, ki se vrši v petek 14. novembra, mesto 12. novembra. To pa zato, ker je zgornja dvorana premajhna in bo tudi Mrs. Hippler pripeljala na našo sejo svoj team.

Tako boste članice videle tudi od tega društva team, katerega sedaj podučuje Mrs. Hippler in Mrs. Novak. Videle boste, kako se tudi druga društva zanimajo, da nam pomagajo do večjega uspeha. Zato upam, da boste vse navzoče na tej seji. Seja se bo vršila točno ob 7:30. Po seji bo večerja in korakanje teama, potem pa zabava za članstvo. Vse se bo vršilo v spodnji dvorani S. D. Doma.

G. B.

Vesti iz domovine

Smrtna nesreča rojaka v Franciji. Kakor javlja "Jugoslovenska Sloga," ki izhaja v Merlebachu v Franciji, se je tamkaj smrtno ponesrečil slovenski rudniški delavec Vidmajer, rodom iz Hinja pri Žumberku. Padla je nanj skala in ga ubila. Ponesrečenec je bil sirota brez staršev in svojcev.

Raba lesenih plugov bo odpravljena. V jugoslovenskem ministrstvu se vrše priprave za izdajo pravilnika, ki bo uredil odpravo lesenih plugov pri obdelovanju zemlje. Kmetijsko ministrstvo bo revnim kmetovalcem brezplačno delilo železne plugove, ki jih v kratkem prejme iz Nemčije na račun reparacij. V nekaterih delih Jugoslavije je namreč v rabi še mnogo lesenih plugov.

Najden zaklad. Te dni se je po Krškem raznesla vest, da so za vrtom baronice gospe Leopoldine Lazzarinijeve našli zaklad: velik lonec cekinov. Bilo je takole: Že okrog 60 let je stala za vrtom na posestvu baronice Lazzarinijeve ledenica, ki je segala do pol metra pod zemljo. Ko so lesena tla dvignili in hoteli staro ledenico sploh odpraviti, da bi jo preuredili, so delavci pod vodstvom hotelirja g. Hofbauera kopali temelj za novo ledenico za približno pol metra globoko. Med kopanjem je delavec Pavel Kogoj našel na prstem lonce, v katerem je bilo 180 cekinov. Cekini tehtajo 64 kilogramov. Zlatniki so treh vrst v premeru 2 cm. Prva vrsta ima na eni strani enega, na drugi pa dva svetnika, druga vrsta nosi na eni strani grb v šestorstrani ovalni zvezdi z osmimi vodoravnimi polji na ščit in desetimi križi, na drugi strani pa podobo nekakšnega vojvode ali kralja, ki ima v eni roki žezlo, v drugi pa vladarsko jabolko s križem. Tretja vrsta cekinov pa ima na eni strani grb, odnosno ščit z vodoravnimi po-

lji in enoglavim orlom v desnem zgornjem kotu, na drugi strani pa kralja s sijajem okrog glave in žezlom v roki.

Zločinska roka požiga kmetijske domove. V petek 17. oktobra zvečer je naenkrat začelo goreti pri posestniku g. Železniku v Zaborštu blizu Rake. Domači gasilci, ki so pirhili na mesto požara, so z vso požrtvovalnostjo posegli v reševanje, toda ogenj je bil mnogo močnejši od njih in je v naglici upepelil hišo in gospodarsko poslopje. Posrečilo se jim pa je, da so z omejitvijo ognja preprečili širjenje požara še na ostala poslopja.

Po izvršenem gasenju so se izmučeni gasilci vračali domov, pa so na svoje začudenje opazili svetilkanje v sosedni vasi na Jermanovem vrhu. Usmerili so takoj vozove v določeno smer in k sreči prišli pravčasno do hiše posestnice Marije Ruparjeve, kateri je pričela goreti hiša. Gasilcem se je posrečilo ogenj ugasiti in posestnik obvarovati večje škode. Zelo izmučeni so se po drugem gasenju vračali proti svojemu domu, da se po trudah polnem delu odpočijejo, toda zopet jih je pozvalo k reševanju čarjeno nebo. V Stari Bučki je gorelo pri posestniku Antonu Makarju. Vnovič so oddrvali na mesto požara in krepko stopili v akcijo. Tudi tu je bilo njihovo delo kronano z uspehom, kajti rešili so doela hišo kljub temu, da je požar v neposredni bližini do tal uničil vse gospodarsko poslopje. Preiskava je dogajala, da je bil ogenj podtaknjen in so požigalcu že za petami.

Smrt pod vozom. Čez Zakovodi vožna pot iz Bleda—Mlino na Bohinjsko Belo. Po tej poti spravljajo Blejci drva in stelo v goru. V četrtek dne 25. oktobra je po tej poti peljal težko naložen voz drv 23 letni imladenci Janez Piber, vulgo Pibrov iz Grada. Da bi se mu voz na ost-

rem ovinku ne zvrnil, je pri prvih kolesih voz podpiral, pa ga ni mogel zadržati. Voz poln drv ga je pritisnil s tako silo k tlom, da mu je prišla glava na koleni. V takem položaju so ga našli mrtvega pod vozom. — Zapusča doma mater vdovo in dva brata.

Umrla je dne 22. oktobra g. Marija Lebar, roj. Močnik, posestnica na Prevotji pri Dobu.

Umrl je dne 22. oktobra v Srednji vasi pri Polhovem gradu posestnik Lovro Založnik.

V Hošnici je umrl v 47. letu starosti ugledni veleposestnik Karel Kaukler.

Bloke. Z letošnjo letino smo jako zadovoljni. Belega žita sicer ni toliko, kolikor smo ga pričakovali, zato so pa dobro obrodili ajda, fižal in krompir. Grah je letos popolnoma odpovedal, sadja pa sploh ni bilo nič zaradi deževnega in mrzlega majnika. Čebelarji so letos še nekam zadovoljni in pravijo, da je za medom najslajša reč prst, ne pa tržaška figa. — Bloška planota je nekaj nad 700 m nad morjem. Gorkemu jugu zapira pot Snežnik, Županšček in Blošček, vrh tega je planota proti severu čisto odprta. V sled tega imamo na Blokah samo eno setev. Zemlja je močna in rodovitna, v štirih, petih mesecih zraste vse, kar spravijo v zemljo.

Na razdrtem ognjišču. V Banji Luki že več dni prosjaki po cestah Peter Lazarevič iz Prnjavora. Mož se je po 15-letnem ujetništvu v Rusiji pred kratkim vrnil domov v Prnjavor. — Leta 1914 je bil mobiliziran ter poslan v Galicijo. Doma je zapustil ženo in dva otročiča. V Galiciji je bil vjet ter prepeljan

LJUDSKI KRALJ

Kristijan X., kralj Danske in Islandije, je praznoval te dni šestdesetletnico svojega rojstva. Njegov rojstni dan je bil velik praznik za vse dansko ljudstvo in na tem prazniku se je pokazalo, kako dansko ljudstvo ljubi svojega kralja. Pa ne morda samo gotove plasti naroda, prav ves narod od najvišjih pa do najnižjih preprostih ljudi, vsi brez izjeme ljubijo in spoštujejo svojega kralja. Na svoj rojstni dan je prejel toliko udanostnih brzojav od vseh strani, da se je še sam čudil, čeprav se vedno zgodi, kjerkoli se pojavi, da ga množice navdušeno pozdravljajo.

Kristijan X. se ima za svojega priljubljenost zahvaliti svojemu preprostemu življenju. Zanj velja pravilo, da mora biti kralj državljan med svojimi državljanji. Ni prav nobenega sloja ali skupine prebivalstva, kjer bi se od časa do časa ne pokazal. Cerkveni krogi ga zelo spoštujejo, kajti prav vsako nedeljo se udeležijo službe božje in celo strže pri službi božji. Za študente je še vedno bivši študent, ki ne bo nikoli pozabil svojih študentskih dni. Poleg tega pa je on prvi danski kralj, ki je obiskoval univerzo. V sportnem svetu uživa veliko priznanje. Najljubši njegov sport je jahanje in jahanje in velja v teh dveh panogah sporta za priznanega strokovnjaka. Prijatelji umetnosti ga poznajo kot strastnega obiskovalca gledališč, zakaj redko kdaj se zgodi, da bi zamudil kakšno premiero. Obično dalje tudi prav vse umetniške razstave in se sploh izkazuje kot mecen in prijatelj umetnikov. Svoje politične preživi v svoji vili Klitgaard pri Skagenu. V bližini te vile je hotel, v katerem se zbira umetniška kolonija in ni ga skoraj dneva, da ne bi kralj obiskal umetnikov in se z njimi živahno razgovarjal o vprašanih podobnih umetnosti. Ne pozabi pa tudi preprostega naroda. Mnogokrat ga je videti v živahnem pogovoru z ribiči in kmeti, ki prebivajo v okolici njegovega letovišča. V Kopenhagenu ga pa pozna prav vsak otrok. Zgodaj zjutraj, ko hite po ulicah delavci in uradniki, je on že na svojem jutranjem izprehodu po mestu in okolici. Kljub temu, da ima

na razpolago avtomobile, se vedno najraje posluži svojega iskrega konja, na katerem jezdi brez vsakega spremstva in to v času, ko je na ulicah največji promet. Na svojem sprehodu se pomeša med ljudi, obstane pred vsako izložbo, kjer vidi, da se drenjajo ljudje. Posebno če priredi kako dobrodelno društvo nabiralno akcijo po ulicah, tedaj bo prav gotovo v sredi največjega drenja, kjer se ljubeznivo razgovarja s prodajalkami.

Tako živi danski kralj med svojim ljudstvom. Nikoli ni slišati o slučaju kakega nesporazumljenja. Samo enkrat se je pripetilo, da je bil kralj drugega mnenja kakor vlada. Bilo je to po svetovni vojni, ko se je Ententa odločila, da se pridruži Schleswig Danski, kar je vzbudilo med vsemi danskimi sloji veliko veselje. Vendar je vlada to odklonila, boječ se, da bi imela priklonitev tega, popolnoma nemškega predela, za Dansko še velike politične težave v bližnji bodočnosti. Kralj pa ni bil zadovoljen s to vladino odločitvijo in je prisilil kabinet, da je odstopil. V onih dneh je nastala tudi zanimiva anekdota: Kristijan X. je napram nekemu politiku izrazil mnenje, da je najbrže zadnji kralj danski, na kar mu je politik odgovoril: "Potem pa prvi predsednik danske države."

Ko je šel kralj na svoj 60. rojstni dan, kakor vedno, v zgodnjih jutranjih urah na sprehod, so ga na mnogih krajih mesta čakale beleoblečene deklice in ga obsipale s cvetjem. Na trgu pred palačo Amalienberg pa je vojaška godba priredila koncert, ki se ga je udeležil kraljevski par in oba sinova, 31 letni prestolonaslednik Friderik in eno leto mlajši kraljevič Knud. Oba kraljeviča sta še neporočena in iz gledata kot utelešena samca. Zato ni nič čudnega, če se je na kraljev šestdeseti rojstni dan vseprek povpraševalo, zakaj se kraljeviča ne poročita, češ, saj sta zadosti stara. To vprašanje je značilno za to, kako se danski narod zanima za svojo vladarsko rodbino, moremo to zanimanje razumeti le, če poznamo ljubezen in udanost vsega danskega naroda do svoje dinastije.

Če verjamete, al' pa ne...

Ambridge, Pa.

Dragi Jaka!

Kakor že veste, smo imeli tukaj v Ambridge 22. oktobra bir-

v ujetniški tabor. Bili so zanj težki časi, ko so njegovi tovariši kar cepali od kužnih bolezni. Ko so prišli na vlado boljševeki, so Petra zaprli. Obsojen je bil na smrt in letošnjsjega marca bi moral biti ustreljen. Pa se mu je posrečilo uiti in zbežati iz Sibirije. Več mesecev se je klatil po Rusiji. Lačen in brez sredstev, živeč le od miloščine, in v strahu pred orožniki se je potikal na poti proti domu, dokler ni prišel domov v Prnjavor. Toda tu ga je čakalo strašno razočaranje! Prišel je v Prnjavor in hitel k svoji hišici, da bi objel in pozdravil ženo in otroke, ki so med tem gotovo že tako zrastle, da jih ne bo več poznal. Toda o njegovi hišici ni bilo več sledu. Nekaj razvalin in smeti je še našel, drugega nič več. Skoro je obupal. Še hušji udarec pa je bil zanj, ko je izvedel, da se je žena z otroci ob prevratu preselila v Banjo Luko. Zopet je vzel — ves utrujen, lačen in raztrgan — pot pod noge in hajdi v Banjo Luko, da tam najde svoje drage. Toda tudi tam ni našel niti sledu za svojo družino. Ves oslabil sedaj berači po banjaljskih ulicah, še vedno upajoč, da bo vendarle našel svojo ženo in otroke.

mo, katere se je udeležilo veliko število naše slovenske mladine. Ta dan je bilo res veliko veselja in pa tudi skrbi za marsikatero našo mamico. To se je peklo, cvrlo, pohalo in kuhalo, da bi skoro ne verjela, da zna celo Marjanca Kuharjeva boljše.

Me ženske smo se res izbornome imele. Pogovarjale smo se eno in drugo stvar in je prišel nazadnje tudi tisti Jaka iz St. Clairja na rešeto. To je tisti Jaka, ki piše in druka tiste cajtunge in ki vedno trubel išče pri ženskah. Me, mušketirke, mu že sedaj prorokujemo, da si bo bolezni na glavo nakopal, če ne bo kmalu g m a h in konec njegovih burk. Najbolj se mi je pa zamerilo, ker je tisto Marjanca Kuharjevo tako nafarihal, da je ni vzel v Kanado seboj. Jaz sem prepričana, da je ona dobra kuharica, saj to že njeno ime priča. In dobrih kuharic je malo za en krajcar. Špas mora biti, pravi Ribničan, ampak kar je preveč, je pa preveč.

Veš Marjanca, če boš ti kedaj potrebovala mlatičke za moške snope, kar v Ambridge brzovaji. Me mušketirke ti pridemo takoj, na pomoč, pa naj bo dan ali noč. Saj pravim, če bi bile vse mušketirke bližje Jaki, bi moral on že zdavnej zvišati svojo zavarovalnino in svoj testament v red spraviti. (Bog se usmili mene, reveža! Op. Jakata).

Veš, Jaka, tudi v Ambridge imamo fest punce in bi vam tiste kar na prste lahko naštele, ki imajo svoje boljše polovice iz Clevelanda. Pa tudi nekaj fest pečlarjev imamo, ki mislijo pametni ostati, dokler se ne prekucnejo v zakonski jarem. Well, enihau, me mušketirke se ne bojimo nobenega moškega, saj smo vse oženjene in vemo, kakšni so dedci, saj imamo vsak dan skušnje žnjimi.

Ampak to ti pa povemo, Jaka, če boš ti ob kakih priložnostih, jagal po zapadni Pennsylvaniji, you better detour Ambridge! Tukaj ne lovimo takih domačih živalic, kot so srne in zajci, kakoršne si ti lovil po Kanadi. Pri nas imamo samo levinje in če se teh ne bojiš, potem, seve, si welcome!

Ti, Jaka, si kriv, da jaz danes ne morem likat in z večerjo sem tudi pozna in to je vse radi tiste tvoje kolone, ki mi je bolj pri srcu kot pa peglezen in kastrola. In joj, če moj mož izve, da sem tebi pisala, sem gvišna, da dobiš kakšno podporo od moške strani. (Pa najbrže nič kakšno! Op. Jakata).

Lepo pozdravljam Marjanco Kuharjevo in naj se kaj kmalu oglašajo. Ravno danes je bil pri nas nek agent, ki je krtače prodajal, pa sem ga kar hitro odpravila, češ, da me ženske ne potrebujemo krtač, ne za ribanje, ne za kako drugo stvar. Potem pa primem v roke Ameriško Domovino, pa berem, da bo treba nam ženskam kmalu krtače v roke vzeti. No ja, saj ne rečem, pa naj bo, tako za praznike. Srečen si, Jaka, da si dedec in da se ti ni treba s krtačami ukvarjati. You are lucky, boy!

Te lepo pozdravljajo mušketirke iz Ambridge.

Opomba! Če je dopis kaj vreden, ga priobčite, če ne pa zakurite furnez z njim, saj tako pravi, da je mraz v Clevelandu!

△
Kakor je razvidno iz tega pisma, se moškemu spolu v Ambridge ne godi posebno dobro pri njihovih mušketirkah. To sklepam iz tega, ker nekaj omenjajo o "mlatičih za moške snope." Zato se pa tudi nič ne sliši, da bi imeli moški tam kak marjašarski, ali v s a j strelski klub. Če pride od tam kateri ta-mošnji rojakov, ga bomo tukaj malo v roke vzeli in ga podučili, kako se "pana" mušketirke in druge take Amaconke. Fantje, ne podajte se jim, mi smo z vami!

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

Iz poljske prevle
DR. RUDOLF MOLE

"Je še pristavek," je rekel podstarosta.

In začel je nadaljevati:

"... Vina pa prodajta takoj, če jih ne moreta rešiti, za gotov denar (tu jih ni mogoče nikjer več dobiti)." ...

Tu pa je gospod Harasimovič sam prenehal ter se prijel za glavo.

"Za Boga! Vina gredo za pol dne pota za nami in so gotovo padla v roke tega vstajniškega prapora, ki je šel mimo nas. — Škode bo kakih tisoč rdečih cekinov. Svetli knez lahko sam izpriča, da mi je velel čakati, da so se naložili vsi sodje na voze."

Strah gospoda Harasimoviča bi bil še večji, če bi bil poznal gospoda Zaglobo in če bi vedel, da se on baš nahaja v tem praporu. Pri tem se je knez Boguslav vendar zasmel in rekel:

"Naj jim služi v zdravje! Či taj dalje!"

"... če pa se kupec ne najde..."

Knez Boguslav se je kar prijel za glavo od smeha. "Se je že našel," je rekel, "le posoditi mu bo treba."

"... če se kupec ne najde, tedaj pa zakopajte vino v zemljo, kolikor mogoče neopazno, da bi več kot dva ne vedela o tem. Toda pustite po eden ali dva sodčka v Orlu in Zabudovu, in sicer izmed boljših in slajših vin, da bi se ga polakomnili, in primešajte vinu močan strup, da bi vsaj vodniki pocepali, zakaj potem se razkropi družina. Za Boga, storita mi to uslugo, a tajno, pri usmiljenju božjem! In sežgita, kar sem pisal, in kdorkoli bi o tem kaj izvedel, pošljita ga k meni! Ali najdejo sami to vino in ga izpijejo, ali kdorkoli, se jim lahko daruje ta pijača..."

Podstarosta je prenehal čitati in začel gledati kneza Boguslava, kakor bi čakal navodil. Knez pa je rekel:

"Vidim, da brat krepko misli o zaveznikih, le škoda, da kakor vedno, prepozno. Če bi bil prišel na to misel pred dvema ali vsaj pred enim tednom, bi jo bili lahko preizkusili. Sedaj pa pojdi z Bogom, gospod Harasimovič, ker te več ne potrebujem."

Harasimovič se je poklonil in odšel.

Knez je stopil pred zrealo in začel pozorno ogledovati svojo lastno postavo, pri čemer je lahko kimal z glavo, zdaj na levo, zdaj na desno, se oddaljeval od zrealo, se mu zopet bližal, sedaj stresal kodre svojih las, gledal po strani, ne meneč se za Kmitica, ki je sedel v senci, obrnjen s hrbtom proti oknu.

Če bi vrgl vsaj en pogled na obraz gospoda Andreja, bi bil spoznal, da se godi v mlademu polancu nekaj čudnega, zakaj Kmitičev obraz je bil blede, na čelo so mu stopile goste kapljice potu, a roke so mu krčevito drgetale. Čez hip se je dvignil s stola, a zopet takoj sedel, kakor človek, ki se bojuje sam s seboj in skuša udušiti v sebi izbruh jeze ali obupa. Naposled so se njegove poteze raztegnile in osvežile; očitno se je pomiril z vso silo svoje krepke volje in moči in se je popolnoma premagal.

"Vaša knežja moč," je dejal, "lahko spozna iz tega zaupanja, s katerim me odlikuje knez hetman, da noče imeti pred menoj nikakih skrivnosti. S srcem in s svojim imetjem sem na njegovi strani; pri njegovi in vaši milosti lahko zraste tudi moje premoženje, zato pojdem tudi tja, kamor pojdeti vidva. Na vse sem pripravljen. Toda dasi slušim v teh stvareh in se z njimi

pečam, vendar gotovo ne razumem vsega in tudi ne morem s svojo slabo pametjo prodreti v vse tajnosti."

"Kaj torej želiš, gospod vitez, ali bolje, lepi bratranec?" je rekel knez.

"Pojasnita vaše knežje milosti prosim, ker bi me bilo tudi sram, če bi se pri takih državnikih ne mogel ničesar naučiti. Sam ne vem, če mi bo vaša knežja milost blagovolila odkritosrečno odgovoriti."

"To bo odvisno od tvojega vprašanja in od moje dobre volje," je odgovoril Boguslav, ne da bi se nehal gledati v zrealo.

Kmitičeve oči so se za hip zablisnile, toda nadaljeval je mirno:

Stvar je taka: knez vojvoda vilenski krije vse svoje postopanje z blagom in rešenjem ljudovlade. Ta ljudovlada mu je vedno na jeziku. Vaša knežja milost naj mi blagovoli odkritosrečno povedati: ali so to samo izgovori, ali ima knez hetman zares le blagor ljudovlade za cilj?"

Boguslav je mimogrede bistrot pogledal na gospoda Andreja.

"In če bi ti povedal, da so to sami izgovori, bi ga ti še nadalje podpiral?"

Kmitic je skomignil malomarno z rameni.

"Moje premoženje zraste lahko od premoženja vaju obeh. Da se le to zgodi, drugo mi je vseeno."

"Ti postaneš še kaj! Spomni se, da ti jaz to prerokujem. Toda čemu ni brat sam nikdar govoril odkrito s teboj?"

"Morda radi tega, ker je nezaupljiv človek, in morda, ker se ni govorilo o tem?"

"Ti imaš bistro glavo, moj vitez, ker je čista resnica, da je nezaupljiv človek in nerad pokaže pravo barvo. To je res! Torej so to sami izgovori?" je vprašal Kmitic.

Knez je zavrtel stolico, sedel nanjo kakor na konja, oprl roke na naslonjalo, molčal nekaj časa, kakor bi premišljal, potem pa je rekel:

"Poslušaj, gospod Kmitic! Če bi mi Radživili živeli v Hispaniji, v Franciji ali na Švedskem, kjer sledi očetu sin in kjer izvira kraljevo pravo iz samega Boga, torej bi mi ne glede na kakšne državljanske vojne, ne glede na to, da izumre kak kraljevski rod, ne glede na kake izredne dogodke, gotovo služili kralju in domovini, zadovoljujoč se le z najvišjimi častmi, ki nam gredo po rodu in premoženju. Tu v tej deželi, kjer pa kralj nima za seboj božjega prava, temveč ga le šlahta ustvarja, smo si po pravici zastavili vprašanje: zakaj naj kraljuje Vaza, a ne Radživil? O Vazi še nič ne rečem, ker njihov rod izhaja iz kraljev, toda kdo nam je porok, da se po Vazih šlahta ne izmisli in dvigne na kraljeviški prestol kakega gospoda Harasimoviča ali pa kakega Peglaševiča iz Pasje Volke. In mi? Radživili in knezi nemškega cesarstva, naj po starem običaju poljubujemo kraljevske Peglašičeve roke? Tfu! Pri vseh rogatih hudičih, moj vitez, čas je, da se stori temu konec! Pogledaj pri tem na Nemce! Koliko ondornih vladajočih knezov bi se pri nas z ozirom na premoženje zadovoljilo s častjo kakega podstaroste. In vendar imajo svojo samostojnost in vendar vladajo, in vendar nosijo krono na glavi, in vendar so pred nami, dasi bi se jim po pravici bolj spodobilo, da bi nosili konec naših plaščev. Čas je, da se to konča, gospod vitez, čas je izpolniti to, o čemer je premišljeval že moj oče."

Tu se je knez oživel, vstal s stolice in začel hoditi po sobi.

"Ne pojde to brez truda in ne brez zaprek," je nadaljeval Boguslav, "zakaj nekateri kratkovidni in mlačni Radživili nam nočejo pomagati. Vem, da je knez Mihael pisal bratu, da rajši misli na raševino, nego na kraljevski plašč. Naj samo nanjo misli, naj opravlja pokoro, naj sedi na pepelu, naj mu jezuitje stroje kožo; ker se zadovoljuje s stolništvom, naj vse svoje pošteno življenje pa do svoje poštene smrti reže kopune! Opravimo tudi brez njega in ne povešimo rok, ker je sedaj baš čas. Ljudovlado naj vrag vzame, ker je že tako brez moči, ker je prišla tako na psa, da se ne more nobenemu več upirati. Vsi prestopajo njene meje kakor skozi pregradni vrt. To, kar se je tu zgodilo s Švedi, se ni zgodilo še nikjer na svetu! Mi, gospod vitez, lahko zares zapojemo: Te Deum laudamus! Po svoje pa je to nezaslišana in neverjetna stvar. ... Kako ne? Napastnik udari na deželo, napastnik, znan po svoji grabežljivosti in ne le, da ne najde odpora, temveč kdor je živ, zapušča svojega bivešega gospoda in hiti v naročje novega: magnati, šlahta, vojska, mesta, vsi, vsi. ... brez vesti, časti, slave, sramu. ... Zgodovina ne pozna drugega takega primera. Gospod vitez, sodruga živi v tej deželi, brez vesti in časti. ... In taka dežela naj ne pogine? Na švedsko naklonjenost so se ozirali. Tam v Veliki Poljski Švedi je šlahti že vrtajo prste v peteline mušket. In tako bo povsod, ni mogoče drugače, zakaj tak narod mora poginiti, mora biti preziran in mora služiti sosedom."

Gospod Kmitic je postajal čimdalje bledejši in je s poslednjimi močmi brzdal izbruh blaznosti; knez pa je bil ves zatopljen v svoj govor in se je opajal z lastnimi besedami, z lastnim razumom in je nadaljeval, ne da bi se oziral na poslušalca:

"Gospod vitez, v tem kraju je navada, da potegnejo sorodniki umirajočemu blazino izpod glave, da bi se dlje ne mučil. Jaz in knez vojvoda vilenski sva sklenila, da storiva to zadnjo uslugo ljudovladi. Ker pa čaka mnogo roparjev na padec in ne moreva pograbit vsega, zato hočeva, da bi nana pripadel en del in ne najmanjši. Kot sorodnika imava pravico do tega. Če ti s to prisposodo nisem dovolj pojasnil in nisem zadel pravo, tedaj ti povem drugače. Ljudovlada je kos rdečega sukna, za katerega se pulijo švedje, Hmelnicki, Hiperborejci, Tatarji, elektor in kdor je živ naokoli. Midva s knezom hetmanom sva si pa rekla, da nama od tega sukna mora ostati toliko, da bo zadostalo za plašč; radi tega ne bova delala zaprek pri puljenju, temveč bova tudi sama pulila. Naj ostane Hmelnicki na Ukra-

jini, naj se švedje z Brandeburžanom pogajajo za Prusijo in velikopoljske kraje, naj Malopoljsko vzame Rakocki ali kdo drugi, ki je bliže, Litva mora pa ostati za kneza Januša, a njega hči mora biti — moja!"

Kmitic je naglo vstal.

"Zahvaljujem vašo knežjo milost, le to sem hotel vedeti."

"Ali že greš, gospod vitez?"

"Da!"

Knez je pogledal pozorneje Kmitica in v tem hipu je šele zapazil njegovo blede in razburjenost.

"Kaj ti je, gospod Kmitic?" je vprašal. "Tak si, kakor mrlič!"

"Noge so mi trudne od potovanja in v glavi se mi vrti. Klanjam se vaši knežji milosti, in pred odhodom še pridem po slovo."

"Ali požuri se, ker tudi jaz pojdem popoldne."

"Najkasneje čez eno uro pridem."

Po teh besedah se je Kmitic poklonil in odšel.

V drugi sobi sta sobarja vstala, ko sta ga zagledala, on pa je šel kakor pijan in ni videl nikogar. Na pragu se je zgrabil z obema rokama za glavo in začel stokaje ponavljati:

"Jezus Nazarenski, kralj židovski! Jezus, Marija, Jožef!"

Z omahujočim korakom je šel čez dvorišče mimo straže, ki je obstojala iz šestih sulicarjev. Za vrati so stali njegovi ljudje s stražmojstrom Soroko.

"Za menoj!" je kriknil Kmitic.

In zdiral je po mestu h goštilni.

Soroka, stari Kmitičev vojak, ki ga je popolnoma poznal, je takoj opazil, da se godi z mladim polkovnikom nekaj nenaadnega.

"Varujte se!" je rekel potihoma svojim ljudem, "gorje onemu, na kogar pade njegova jeza."

Vojaki so molče pospešili korake.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

... jini, naj se švedje z Brandeburžanom pogajajo za Prusijo in velikopoljske kraje, naj Malopoljsko vzame Rakocki ali kdo drugi, ki je bliže, Litva mora pa ostati za kneza Januša, a njega hči mora biti — moja!"

Kmitic je naglo vstal.

"Zahvaljujem vašo knežjo milost, le to sem hotel vedeti."

"Ali že greš, gospod vitez?"

"Da!"

Knez je pogledal pozorneje Kmitica in v tem hipu je šele zapazil njegovo blede in razburjenost.

"Kaj ti je, gospod Kmitic?" je vprašal. "Tak si, kakor mrlič!"

"Noge so mi trudne od potovanja in v glavi se mi vrti. Klanjam se vaši knežji milosti, in pred odhodom še pridem po slovo."

"Ali požuri se, ker tudi jaz pojdem popoldne."

"Najkasneje čez eno uro pridem."

Po teh besedah se je Kmitic poklonil in odšel.

V drugi sobi sta sobarja vstala, ko sta ga zagledala, on pa je šel kakor pijan in ni videl nikogar. Na pragu se je zgrabil z obema rokama za glavo in začel stokaje ponavljati:

"Jezus Nazarenski, kralj židovski! Jezus, Marija, Jožef!"

Z omahujočim korakom je šel čez dvorišče mimo straže, ki je obstojala iz šestih sulicarjev. Za vrati so stali njegovi ljudje s stražmojstrom Soroko.

"Za menoj!" je kriknil Kmitic.

In zdiral je po mestu h goštilni.

Soroka, stari Kmitičev vojak, ki ga je popolnoma poznal, je takoj opazil, da se godi z mladim polkovnikom nekaj nenaadnega.

"Varujte se!" je rekel potihoma svojim ljudem, "gorje onemu, na kogar pade njegova jeza."

Vojaki so molče pospešili korake.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

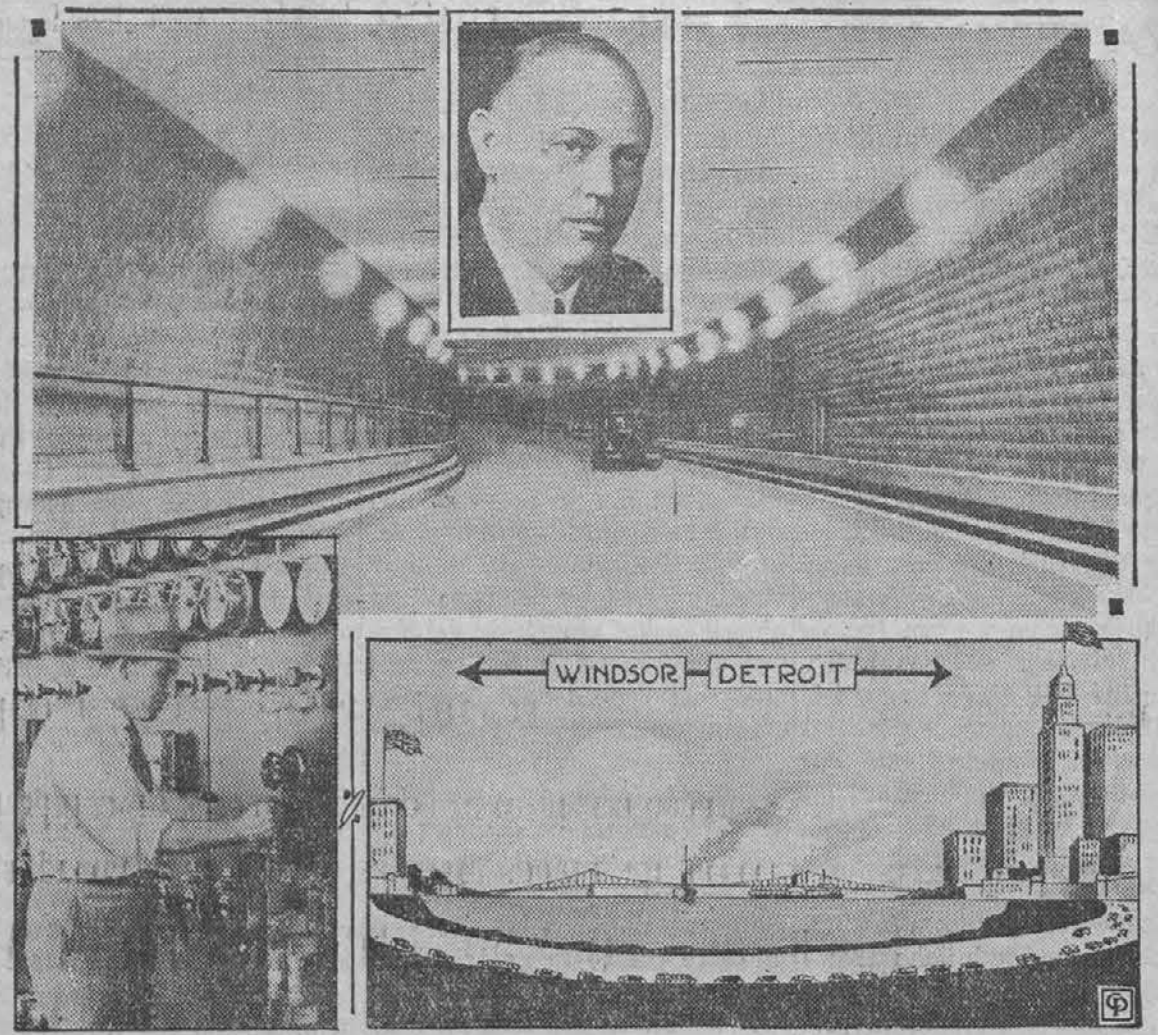
Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Tunel pod reko Detroit, ki veže Zed. države in Kanado. Odprt je bil 3. novembra letos.

rake, Kmitic pa ni šel, temveč naravnost dirjal naprej, mahal z rokami ter ponavljal zmešane besede.

Soroka je ulovil le pretrgane izreze: "Zastrupljenec, besedolomca, izdajci. ... Zločinca in izdajalca. Oba sta enaka!"

Potem se je gospod Kmitic začel spominjati imen nekdanjih tovarišev. Imena Kokosinski, Kulvič, Ranicki, Rekut in druga so ponavljala njegova usta. Kolikokrat se je spominjal Volodijevskega. Soroka ga je začudeno poslušal in se bal čimdalje bolj, v duši pa si je mislil:

"Nekakšna kri se gotovo prelije. ... Ne more biti drugače. ..."

Medtem so prišli do gostilne. Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.

Kmitic se je zaprl v sobo in eno uro ni dal glasu od sebe.